

Ýç Anadolu Kız Ýsteme Adeti ve Düðün

Gönderen : Evrenlim06 - 20/12/2011 12:47

Evlilik kararýnýn verilmesinden sonra yapılacak ilk ip damat adayý için ep seçimidir. Özellikle geleneksel kesimde ep seçimi öncce erkeðin anne-babasýnýn öncülüðünde yapýlýrdý.Son zamanlarda bu durumun yavaş yavaş deðiþmeye başladýðý görülmektedir. doðrudan kendileri tanýmak suretiyle evleneceði kiþileri seçmekte ya da hep birlikte karar verilerek uygun ep seçilmektedir.

Görücü usulü olarak literatüre geçmiþ olan evlilik türünde önce erkeðin annesi ve aileye yakýn kadýnlar kız tarafýna giderek kızý beðenildikten sonra damada gösterilir,o da beðenirse kızýn istenmesine karar verilir.

Kız evine gidilerek kızýn babasýndan istenmesine dünürlük, dünürlüde gitme, elçiliðe gitme gibi isimler verilir. Ailenin ileri gelen ve erkekleri daha önce belirlenmiþ olan hayýrlý bir günde (genellikle Perþembe ve Pazar günleri uðurlu gün sayýlýr) kızý Allah ý peygamberin kavliyle ailesinden istemek üzere giderler.

Ancak kız evi biraz da naz evi olmasý nedeniyle ilk istemede kız verilmez. Birkaç defa daha kız istendikten sonra, kız evi yeterince düþündükten sonra olumlu cevabý oðlan tarafýna bildirir.

Böylece karar verildiði için söz kesilmiþ olur. Taraflarýn isteðine göre bazen ayný gün gelin damada niþan yüzükleri de takýlýr,ba ayrýca düzenlenecek niþan töreninde bu iþlem gerçekleştirilir.Söz kesildikten yaygýn bir gelenek olarak arada tatlýlýðý saðlamak þerbet içilir.Þerbetin içilmesi artýk kızýn kesin verildiði ve evlilik kararýnýn kesinleþtiði anlamýna gelir.Ayrýca söz kesme sýrasýn niþan ve düðün tarihleri, alýnacak eþyalar ya da baplık parasý miktarý gibi konuþmalar da yaparlar.

Her iki taraf da hazýrlýklarýný tamamladıktan sonra kız evinde daha çok kadýnlarýn katýlýmýyla niþan töreni yapýlýr.Erkek tara alýnan takýlarý takar ve diðer hediyeleri verir;karþýlýðýnda kız tarafý da hediyeler verir.

Niþan töreni isteðe baðlý olarak yemekli de olabilir.Eðlencelerle bu mutlu olay ayný zamanda kutlanmýþ olur.Niþan,hem evliliðe a bir adým,hem de her iki taraf için bir tanýþma ve uyum,düðün için kararlaþtırýlan sürenin baþlangýcý anlamlarýna gelmektedir.E arasýnda herhangi bir anlaşmazlýk ortaya çýkarsa niþan bozulabilir.Ancak bu, hiçbir zaman tercih edilen bir durum deðildir.

Bundan sonra düðün aþamasý gelmektedir.Öncelikle çevredeki insanların düðüne çadırlması gerekmektedir.Düðüne çadırlı aþa zamanlarda daha az uygulanan bir gelenek de köyde bulunan kiþilere okuntu daðýtmaktır.

Okuntu için bir anlamda düðün davetiyesidir demek mümkündür.Bunun için uygun bir kiþi görevlendirilir ve bu kiþi köyü dolapara okuntuyu daðýtýr.

Okuntu, daha önceden hazýrlanmýþ bir parça kumaþ,bir mendil,bir yazma gibi hediyeler olabileceði gibi, þeker, börek gibi yiyece türünden þeyler de olabilir.Bunlar düðün okuntusu olarak daðýtýlýrken misafirler düðüne davet edilmiþ olur.

Masalarda her ne kadar kýrk gün kýrk gece süren düðünlerden söz edilse de, Anadolu da düðünler genellikle üç gün sürmektedir. zamanlarda ise yalnız hafta sonları olan iki günlük düðünler hem ekonomik hem de sosyal açıdan tercih edilmektedir.

Evlenme olayýnýn temelini teþkil eden düðün de iki ana bölümden olmaktadır:

- Kýna gecesi
- Gelin alma

Düðünden bir gün önce kız evinde ve oðlan evinde yapýlan törene kýna gecesi denir.Kýna gecesi her iki tarafta da yapýlabilir, a yoðun olarak ve daha detaylý bir biçimde kız evinde kadýnlar arasýnda yapýlýr.

Kýna gecesinin yapýlacaðý gün erken bir saatte erkek evinin çatýsýna bayrak asýlýr.Bayrak, özel olarak seçilen bayraktar tarafý kalabalık grubun da eþliðiyle eðlencelerle toplu olarak asýlýr.Bazý yerlerde bu eðlence sýrasýnda bayrak ekmeði denilen yeme orada bulunanlara ikram edilir. Bayraðýn asýlması düðünün baþladýðýnýn resmen ilan edilmesi demektir.

Kýna gecesinin olduðu gün ya da birkaç gün öncesinde gelinin çeyizleri kız evinden alýnýr,oðlan evine getirilerek gelinin odasý hazýrlanýr.Gelinin çeyizleri bazen düðünden birkaç gün önce kız evinde, bazen de düðün ve sonrasýnda oðlan evinde sergilene misafirlere gösterilir.

Çeyiz kız evinden alýnýrken bir kiþinin sandýðýn üstüne oturarak bahþiþ istemesi oldukça yaygýn olarak rastlanan geleneklerde gecesinin olduðu gün ayný zamanda günün erken bir saatinde erkek tarafýndan bir grup kadýn,o gece yakýlacak kýnayý, gelinin giysilerini ve misafirlere ikram edilecek yiyecekleri eðlencelerle kız evine götürürler.

Kýna gecesinde kız evinde toplanan kadýnlar bir süre eðlendikten sonra, açýklý türküler söyleyerek gelini ađlatmaya çalıþýrlar. önceden suyla yoðrulan kýna bir tepsi içerisinde etrafýna mumlar dizili þekilde ortaya getirilir.Bazý yerlerde önce geline kýna yakýldýktan sonra misafirlere de kýna daðýtýlýr;bazý yerlerde de o sýrada orada bulunanlara kýna daðýtýldýktan sonra herkes g

sonra geline kına yakılır. Ýsteðe baðlý olarak gelinin ellerine, ayaklarına ve saçına da kına yakıldýðý olur.

Genellikle kınanın yoðrulması, daðýtýmý ve geline kına yakılması iplerinde babý bütün olarak adlandırılan mutlu evlilik sürdü görevlendirilmesine dikkat edilir. Gelinin bir eline kadın, bir eline de genç kız kınayı koyar. Kına yakılmadan önce gelinin avuç içi bozuk para ya da altın konur.

Kına gecesinin ertesi günü hem gelin alma günü hem de esas düðün günüdür. Her iki tarafta da konuklara yemek ikram edilir, genellikle davul-zurna epliðinde eðlenceler yapılır. Gelin alma günü erken saatlerde oðlan evinde damat tırapý, güvey giydirme adlar alan törenler yapılır. Kız evinde de gelinin hazýrlanması söz konusudur.

Bunun için köylerde her zaman bütün düðünlerde görev alan, genellikle düðün yemeðini de hazýrlayan aþçý kadınlar görevlendirilerek tarafından konuklar toplanarak kız evine gelin almaya gelirler. Gelin evden çýkarken erkek kardeði ya da amcasý tarafından beline gayret kemeri de denen kırmızı kuþak baðlanır.

Gelin ailesiyle vedalaþtıktan sonra hayır dualarla, bazen ilahilerle bazen de davul-zurna epliðinde eðlencelerle evden çýkarılır. Gelin evden ayrılırken geride kalan bekar arkadaşları da evlenebilsin diye birtakım þeyler yapar.

Örneðin, henüz bitmemiþ bir çorabý sökerek evden çýkar ki, diðer kızlar da çorap söküðü gibi evlenebilsinler... Gelin baba evinde olsun oðlan evinin kapısından girerken olsun evliliðin yolunda gitmesi, çiftin mutlu olmasını saðlamak için birtakım dinsel-büyüsel iþlemler yapılmaktadır.

Örneðin, gelin evden çýkarken arkasından ayna tutularak aydınlık bir hayatının olması isteði ifade edilir. Aynı þekilde oðlan evine kapısından girerken kapının eþiðine ve tavanına yað, bal gibi þeyler sürdürülerek gelinin yeni evindeki kípillerle iyi geçinmesi saðlanmaya çalıþılır. Gelinin babından þeker, bozuk para, kuruyemiþ gibi þeyler atılarak bolluk-bereket getirmesi dileði ifade edilir. Düðün olduðu akþam, erkek tarafında kalmıþ az sayıda misafire yemek verilir ve gelinle damadın imam nikahı kıyılır. Öncele nikah düðünden sonra herhangi bir tarihte yapılabilirken, son zamanlarda düðün öncesinde resmi nikahın mutlaka yapılmıþ olma özen gösterilmektedir. Genellikle düðün alýpveriþi için taraflar bira araya geldiklerinde resmi nikah da yapılmaktadır. Ýmam nikah dualar okunduktan sonra gelinle damat kendi odalarında bir araya gelirler.

Bu sırada gelinle damadın uyumlu bir biçimde birlikte olabilmelerini saðlamak amacıyla da birtakım dinsel büyüsel iþlemlere başvurulur. Örneðin, odanın kapısına bir bıçak saplamak, kapı önünde bir kilidi açmak vb. Bunun dýþında orada bulunan kípiller ve kollarının baðlamaları istenir.

Daha önceden kız tarafından o gece yemek üzere özel olarak hazýrlanmıþ ve gelinin sandýðına konmuþ olan yiyecekler ve birtakım þeylerin de bulunduðu yemek tepsisi odaya býrakılır.

Böylece eve bolluk bereket gelir inancı varmıþ. Ancak bunlar artık unutulmuþ geleneklerdir. Duvak günü eðlenceleri de pek çok yerde yapılmamaktadır.

Alıntı : <http://www.evrenilcesi.org>

=====